

MATKARAPORTTI

Hevoset ja yhteiskunta -hankkeen ammattimatka Ruotsiin 27.2. - 2.3.2014

Matkan näkökulmana oli hevosalan yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja hevos- ja kuntasektorin yhteistyö käytännön-
tasolla sekä hevonen osana hyvinvointipalveluja. Matkalle osallistui 27 henkilöä. Raportin kirjoittivat:

Sirpa Korhonen (Hippolis), Sanna Mäki-Tuuri (Hevoset ja yhteiskunta -hanke) & Pauliina Raento (Helsingin yliopisto).

Kuvat: Anne Laitinen, Heini Linatti, Sanna Mäki-Tuuri.

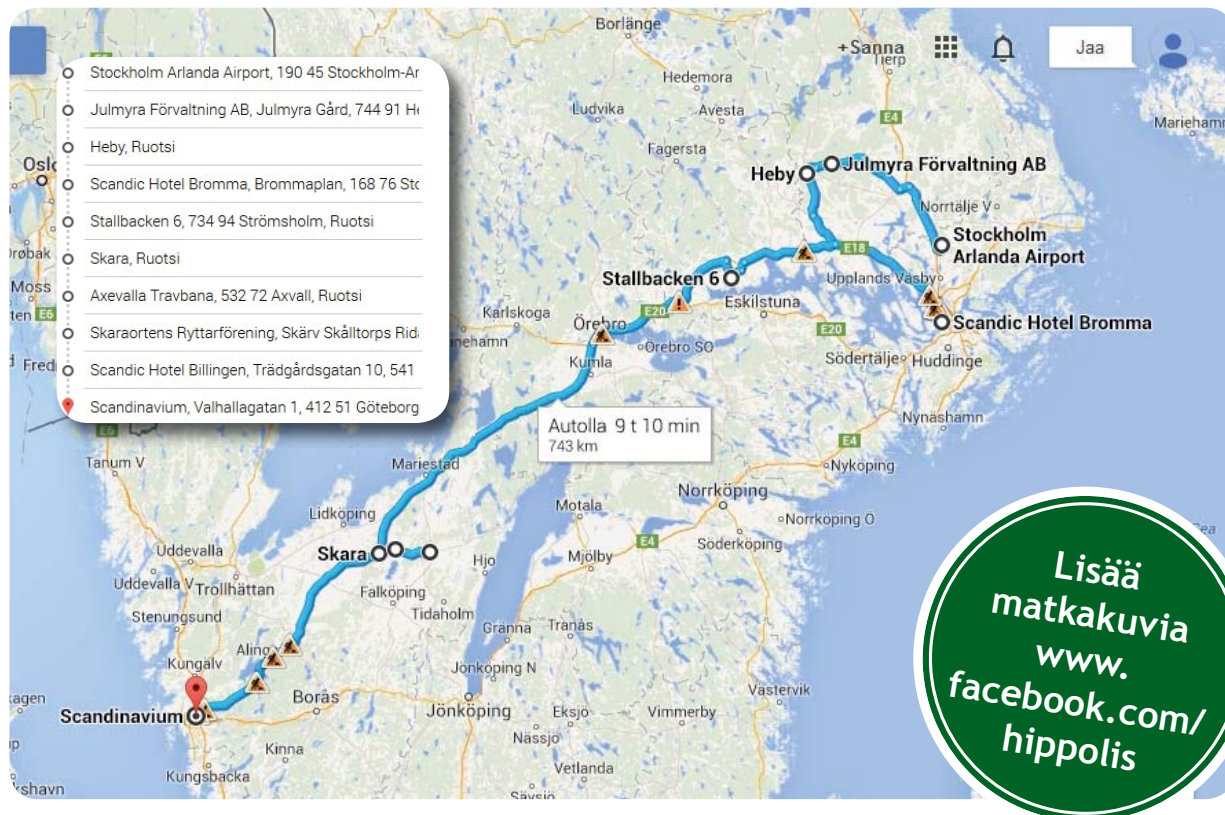
Hankkeen rahoittajat: Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskukset, EU-osarahoitteinen Manner-Suomen maaseudun
kehittämishjelma sekä Forssan Seudun Kehittämiskeskus.

MATKARAPORTTI

Hevoset ja yhteiskunta -hankkeen ammattimatka Ruotsiin 27.2. - 2.3.2014

SISÄLLYS

Julmyra Horse Center ja Hebyn kunta	2	Skaraortens Ryttarförening, Skålltorp	19
Ersta Sköndal Högskola, Tukholma.....	7	Hästnäringens Nationella Stiftelse (HNS).....	21
Strömsholm.....	10	Lerumin kunnan ratsastusreitistö /	
Skara Hästland -projekti, Skaran kunta, Green Tech Park.....	13	Ridvägsfrämjandet Lerum	24
Axevallan ravikoulu, Axevallan ravirata, Skara	17	Göteborg Horse Show ja Eurohorse -messut	27

Reitti pääpiirteittäin.

Kansikuva: Strömsholmassa.

Julmyra Horse Center ja Hebyn kunta

Julmyra Horse Center on 250 hehtaarin laajuinen hevoskeskus Hebyn kunnassa Uppsalan läänissä noin 110 kilometrin päässä Tukholmasta pohjoiseen. Tutustuimme siihen keskuksen osaomistajan ja toimitusjohtajan, norjalaissyntyisen Geir Pedersenin johdolla. Kuntaa tapaamisessa edustivat elinkeinojohtaja Helen Lundell ja kunnanjohtaja Peter Lund.

Julmyra Horse Centerin liiketoimintakonseptissa keskuksen toimintaa ja investointeja koordinoiva yrittäjä vuokraa ja myy maata ja tiloja hevosalan toimintaan. Ajatuksena on investoida alueen infrastruktuuriin ja kehittää sitä edelleen asukaskannan

laajentamisen kanssa. Alueella voi asua ja pyörittää valmennustoimintaa vuokratiloissa, joista uusien tilojen tapauksessa laaditaan sopimus vähintään viideksi vuodeksi. Toinen vaihtoehto on ostaa alueelta tontti ja rakentaa sille haluamansa asuin- ja valmennustilat. Alue on hiekkapohjaista ja paikoitellen kivikkoista metsämaata, eikä peltoa ole. Laitumia voi vuokrata lähiseudun viljelijöiltä. Kukin valmentaja hankkii itse rehut haluamaltaan tuottajalta, joista useimmat ainakin toistaiseksi sijaitsevat lähialuetta kauempana. Tonteilla on sähkö ja laajakaista, muun kukin ostaja järjestää itse. Tämä tarkoittaa muun muassa rakennuslupien hakemista, kaivon poraamista ja joissakin tapauksissa

Julmyran maneesissa.

oman tien rakentamista yhteiseltä välältä eteenpäin. Hevoskeskuksen vetovoima perustuu keskeiseen sijaintiin: Ruotsin isot raviradat – esimerkiksi Solvalla, Eskilstuna ja Gävle – ovat kohtuullisen matkan päässä.

Vierailuhetkellä helmikuun lopussa alueen vuokratilat ja -tallit olivat täynnä, mutta tonttivaihtoehtoja oli saatavilla useita. Täysimittaiseen valmennustoimintaan tarjottavat tontit olivat kooltaan 2–4 hehtaaria ja maksoivat 1–2 miljoonaa kruunua (113 000–226 000 €). Pienen 3000 neliön kokoisen asuintontin saa omakseen noin puolella miljoonalla kruunulla (56 500 €). Toimitusjohtaja Pedersenin mukaan tavoitteena on, että alueella asuisi 200 kotitaloutta. Tässä vaiheessa alueen asukasmäärä oli 50 ihmistä. Hevosia on 190, joista 187 oli ravihevosiä ja 3 ratsua. Hevosten määrä oli kasvanut vuodessa 80 hevosella, ja tavoitteena on nostaa se ympäristösäädösten sallimaan enimmäismäärään eli 500 hevoseen (joista 300–350 olisi ravureita ja 150–200 ratsua). Toimitusjohtajan laskelmissa tämä tarkoittaisi noin 20 miljoonan kruunun (2,26 miljoonan euron) karsinainvestointeja. Parhaillaan rakenteilla oli yksi uusi ravitali vuokratyöskäyttöön, ja karsinapaikkoja valmistuu viitisenkymmentä vuoden 2014 kuluessa. Uutta maneesia vuokrataan paikalliselle ratsastusseuralle iltaisin, ja tavoitteena on saada myös tästä toiminnasta kannattavaa.

Julmyra Horse Centerin houkuttelevaksi tekemisessä on panostettu urheilualueisiin. Alueella on muun muassa automaattisella kastelujärjes-

telmällä varustettu kilometrin pituinen ravirata, 800 metriä pitkä ja 10 metriä leveä hiittisuora, 1,5 kilometrin mäkirata (nousua noin 35 m), 3 kilometrin valaistu ratsastuspolku sekä maneesi. Hevoskeskus panostaa erityisesti urheilualueidensa pohjien kunnossapitoon, joista tärkeimmät ovat käyttökunnossa ympäri vuoden. Ajatuksena on, että tämä houkuttelisi keskukseen lisää hyviä hevosia ja nimekkäitä valmentajia. Julmyran alueella käy töissä 35 henkilöä, joista kolme on täyspäiväisesti hevoskeskuksen palveluksessa. Heistä kaksi vastaa kokopäiväisesti pohjien kunnan ylläpidosta.

Hebyn kunta on vahvasti tukemassa Julmyran hevoskeskusta, ja paikalliset poliitikot ovat sitoutuneet hevoskuntana profiloitumiseen puoluekanasta riippumatta. Kunta ei kuitenkaan omista alueella mitään, vaan keskus on nykyisin Pedersenin ja hänen liikeyhdistyksensä (60 %) sekä Salan säästöpankin (40 %) omistuksessa perustaja-omistajan konkurssin (2010) jäljiltä. Kunnan elinkeinojohtaja Lundell kertoi, että keskus on tärkeä muutotappioiden ja väestöltään ikääntyvälle kunnalle, joka tarvitsee lisää veronmaksajia ja koululaisia. Keskuksen (ja kunnassa tärkeiden nettikaupparytysten) ansiosta kunnan väestö ja investoinnit ovat kehittyneet positiivisesti päinvastaisesti kuin monissa muissa pienissä maaseutukunnissa. Lisäksi 13 300 asukkaan kunnan liikenneyhteydet on onnistuttu turvaamaan. Tämä on tärkeää, koska keskustaajamassa asuu vain viidennes kunnan asukkaista.

Toimitusjohtaja Geird Pedersen.

Hevoset työllistävät Hebyssä myös epäsuorasti: alueen hevosmäärän kasvu lisää tarvetta rehuntuotantoon ja eläinlääkäripalveluihin. Esimerkiksi paikalliset viljelijät ovat alkaneet pohtia, kuinka he voivat saada osansa kasvusta, ja alkaneet siksi kehittää tuotantomenetelmiään. Viriävän toiminnan kannustamana kunta on osallistunut hevoskeskuksen markkinointiin ja tapahtumajärjestelyihin sekä avustanut EU-rahoituksen haussa. Se myös suhtautuu uusien tulijoiden rakennuslupanomuksiin suopeasti ja pyrkii helpottamaan alueen toimintojen koordinoitua. Hevoskylä sijaitsee varsinaisen kaava-alueen ulkopuolella. Elinkeinojohtaj Lundell kertoi, että kunnan tuhannesta työntekijästä 15 – 17 henkilön työtehtävät liittyvät ajoittain hevoskeskukseen. Kunnanjohtaja Lund sanoi Hebyn olevan ylpeä Julmyrasta ja sen nousujohteisesta kehityksestä.

Nämä olosuhteet ovat houkuttelleet Julmyra Horse Centeriin muun muassa suomalaisen ravivalmentajan Reijo Liljendahlin sekä Björn Röcklingerin. Vierailimme Liljendahlin joulukuussa 2013 käyttöön otetussa 38 hevosen tallissa, jonka nimekkäimpiä kilpahevosia ovat Canaka B.F. sekä Formula One. Pedersen myhäili, että Liljendahlin päätös laajentaa toimintaansa Julmyrassa toi hevoskeskukselle myönteistä mediahuomiota ja vahvisti toiminnan tunnettuutta. Liljendahlin uuden tallin varusteluun kuuluu muun muassa suola-viileävesiallas, jota käytetään hevosten urheilusuorituksesta palautumiseen ja jalkavammojen hoitoon ja ehkäisyyn. Karsinoiden siivous tulee helpottamaan pitkällä käytävällä poikittain sijaitseva kouru, josta kuljetin siirtää lannan tallin ulkopuolelle konttiin. Karsinoissa on ämpärijuotto. Lantahuollosta huolehtii paikallinen maanviljelijä ostopalveluna.

Hevoskeskukseen on rakenteilla biokaasulaitos, jonka tarkoituksena on muuntaa alueen hevosten lantaa energiaksi. Keskuksen yrittäjien ja paikallisen viljelijän yhteishankkeen odotetaan valmistuvan parin vuoden kuluttua. Laitoksen kapasiteetti on mitoitettu 300 hevoselle, mutta Pedersenin mukaan sitä voidaan lisätä tarvittaessa. Salan Energia on lupautunut ostamaan tuotetun biokaasun ja jakelemaan sen markkinoille. Pitkällä tähtäimellä Julmyraan on tarkoitus rakentaa liitännäispalveluja, joihin lukeutuvat hevosvarusteiden kauppa ja hevosklinikka. Toistaiseksi lähimmät eläinlääkärit ovat Uppsalassa runsaan 30 kilometrin päässä, ja he käyvät

Julmyrassa viikoittain. Maneesin yhteyteen on kaavailtu kahvila-ravintolatoimintaa. Suunnitelmissa on mainittu myös Uppsalan yliopiston opiskelijoille suunnattuja opiskelija-asuntoja, koska lähes 2 500 heistä omistaa oman hevosen. Haaveissa ovat myös oma koulu ja päiväkotikoti. Toistaiseksi alueen lapset kuljetetaan Hebyn kouluun 12 kilometrin päähän.

Matkalaisten keskuudessa esitettiin, että Suomeenkin olisi mielenkiintoista saada laaja hevoskylä, jossa asuisivat sekä ravi- että ratsuhenkilöt. Tällaisiksi ovat jo vuosien saatossa muodostuneet Orimattila, Ypäjä ja Virpiniemi Oulun kupeessa. Ryhmässä keskusteltiin myös siitä, että yhteistyökykyinen ja

-haluinen kunta on edellytys tällaisen hankkeen toteuttamiselle. Lisäksi ympäristö- ja kaavoitusasiat on hoidettava pitkäaikaisesta näkökulmasta katsottuna niin, että laajentamismahdollisuudet otetaan huomioon. Hevosille on oltava tilaa tarpeeksi ja alueen tontit kannattaa suunnata lähinnä hevosihmisille kuten Julmyrassa. Samoin lantahuollon toimivuuteen on kiinnitettävä huomiota. Mikäli Suomessa sallitaan kuivikelannan energiakäyttö pyrolyysitekniikalla, lannan käyttö paikallisessa energiatuotannossa olisi mahdollista. Suomessa on seurattava tarkasti myös biokaasutuotannon tekniikan kehittymistä siltä osin kuin hevosen kuivikelanta soveltuu käytettäväksi sen prosesseihin.

Vieraanvaraisuutta: kahvihetki Julmyran maneesissa.

LINKIT

<http://www.julmyrahorsecenter.se>
<https://twitter.com/StallLiljendahl>
<http://www.bjornrocklinger.se/>

Julmyran maisemia.

Ersta Sköndal Högskola, Tukholma

Hoitotieteisiin erikoistuneessa Ersta Sköndal Högskolan -korkeakoulussa Tukholman Södermalmin kaupunginosassa professori Gunilla Silfverberg ja tutkija, filosofian tohtori Henrik Lerner esittelivät hevosten terapeutista roolia koskevia tutkimustuloksiaan sekä meneillä olevia tutkimuksiaan. Myös hoitoetiikan tärkeä merkitys nousi esiin.

Silfverberg kertoi hevosesta terapeuttisena osatoteuttajana ratsastusterapiassa, hyvinvoinnin tuottajana sekä elämänlaadun kohottajana. Silfverberg esitteli muun muassa Sven Forslingin väitöskirjatyöhön liittyvää "Flickan och hästen"-projektia, missä seksuaalisesti hyväksikäytettyjen

tyttöjen itsetuntoa ja toimintakykyä vahvistettiin onnistuneesti hevosten avulla. Professori taustoitti myös hevosten ja koirien suhdetta ihmisten terveyteen käsittelevää tutkimuskokonaisuutta "Hästen, hunden och den mänskliga hälsan". Jo päättyneessä osatutkimuksessa todettiin aivohalvauspotilaiden tasapainon, liikuntakyvyn, mielialan ja siten yleisen elämänlaadun parantuneen ratsastusterapiavälineiden avulla. Hän summasi, että hevosavusteisesta toiminnasta on muitakin myönteisiä kokemuksia, erityisesti sen kokonaisvaltaisuuden ansiosta. Vielä kuitenkin tarvitaan lisänäyttöä ja tutkimusta.

Ryhmäläiset Ersta Sköndal Högskolanissa.

Henrik Lerner keskittyi esitelmässään hevosen erilaisiin rooleihin, joista tutkijoiden keskuudessa ei vallitse täyttä yksimielisyyttä. Kevään 2014 aikana toteutettavassa tutkimuksessa selvitetään, miksi hevonen toimii niin monipuolisesti ja ainutlaatuisesti kuntoutuksen tukena ja millainen suhde kuntoutettavan ihmisen ja hevosen välillä vallitsee. Tutkimus ammentaa aihepiirin kansainvälisesti ja kansallisesti tunnustettujen asiantuntijoiden näkemyksistä. Tätäkin tutkimusta rahoittaa ruotsalainen hevosalan edunvalvonta- ja tukiorganisaatio Stiftelsen Hästforskning -säätiö. Tutkimuksen tulokset on tarkoitus julkaista terapia- ja kuntoutusalan tieteellisissä lehdissä.

Silfverberg ja Lerner pohtivat myös hoito- ja terapiatieteellisen soveltavan tutkimuksen tekemisen haasteita. Yksi niistä on tutkitun tieteellisen näytön hidas kertyminen aiheissa, joihin liittyy vahvoja mielipiteitä ja politiikkaa. Näin syntyy väittämiä

Kiitokset Gunillalle ja Henrikille.

ja linjauksia, jotka eivät perustu tutkittuun tietoon mutta jotka yleisön mielissä saattavat muuttua "faktoiksi", toki käytännössä mahdollisesti toimiviksi. Ongelmallista on myös hevosavusteisen toiminnan monitieteisyys. Esitelmöitsijöiden mielestä tämä tarkoittaa sitä, että ala hajautuu monen eri tekijän kontrolle, jolloin yksittäistä vastuunkantajaa alan kehittämistä ja etenkin rahoituksesta ei ole. Haasteeksi hevosavusteisessa toiminnassa voi muodostua myös se, miten hoidettava kiintyy yksittäiseen hevoseen. Kansainvälisessä tutkimuksessa haasteina ovat puolestaan eri maissa erilaiset terveydelliset tavoitteet sekä kuntoutusmenetelmät. Lisäksi terminologia ja nimitykset vaihtelevat eikä niille ole vakiintuneita määritelmiä. Ongelmana Lerner ja Silfverberg pitivät myös sitä, että poliittiset päättäjät tietävät kovin vähän eläinavusteisesta toiminnasta ja odotukset saattavat siksi olla epärealistisia.

Ruotsissa tasa-arvonäkökulma on oleellinen. Kunnat tukevat naisvaltaista ratsastusta huomattavasti enemmän kuin Suomessa. Myös hevosten tarjoamat työllisyysmahdollisuudet on huomioitu paremmin muun muassa kouluttamalla alalle maahanmuuttajia. Ruotsissa toisaalta puhuttavat liikuntasetelien käyttömahdollisuudet, jotka ovat tiukasti rajatut eli esim. ratsastus ei ole käyttökohde.

Tutkimuksen tekeminen edellyttää rahoitusta. Matkalaisten keskuudessa pohdittiin, että mikäli Suomessa saadaan hankittua ja lisättyä alan tieteellisen tutkimuksen rahoitusta ja yhteistyö-

tä, valtion, kuntien ja Kelan päätöksentekijöiden huomio ja taloudellinen tai toiminnallinen tuki hevosavusteiselle toiminnalle tai sen toimintaedellytyksille voisivat kasvaa. Tämä toki edellyttää, että tutkimustulokset edelleen tukevat käytännön havaintoja hevosavusteisen toiminnan vaikuttavuudesta. Suomessa Kelan tukea voidaan myöntää ratsastusterapiaan perustuen lakiin vaikeavammaisten kuntoutuksesta. Tämän lisäksi kunnat, kaupungit ja kuntayhtymät sekä sairaanhoitopiirit ja seurakunnat voivat hankkia myös muita hevosavusteisia palveluita. Näitä ovat esimerkiksi sosiaalipedagoginen hevostoiminta, vammaisratsastus ja muu hevosten virkistys- ja harrastuskäyttö. Lisäksi hevosalan toimintamahdollisuuksia voidaan tukea muun muassa edistämällä yhdistystoimintaa, kaavoituspolitiikalla sekä kohtuullisilla ympäristösäädöksillä.

Ersta Sköndal Högskolanissa hevosterapiaan liittyvät teemat ovat mukana korkeakoulun opetus- ja tutkimusohjelmassa. Koulu on muun muassa

julkaissut ratsastusterapiaa käsittelevän ”Ridterapi – Fakta och framtid”-kirjan. 14. – 15. marraskuuta 2014 Tukholmassa järjestetään pohjoismainen tutkijakonferenssi, jossa tällä kertaa käsitellään muun muassa hevosten ja ihmisten välistä viestintää ot-sikolla ”Kommunikation mellan hästar och mellan häst och människa”. Vuonna 2012 järjestetty sarjan ensimmäinen seminaari keräsi 40 osallistujaa ja sai hyvän vastaanoton siihen osallistuneilta tutkijoilta ja käytännön työn tekijöiltä.

Syksyllä 2014 ohjelmassa on korkeakoulun kurssi ”Hästen som terapeutisk resurs”, jossa perehdytään hevoseen terveuttisena resurssina sekä teorian että käytännön näkökulmista. 7,5 opintopisteen laajuisella kurssilla käsitellään ihmisen ja eläimen suhdetta, hevosen monia rooleja terapiassa, terapiatoiminnan tarjoamia yhteistyömahdollisuuksia, toiminnan laadun varmistamisen menetelmiä ja tuloksia, aihepiiriin liittyvää käsitteistöä sekä etiikkaa.

LINKIT

<http://www.esh.se/>

<http://www.esh.se/forskning/forskning-vid-institutionen-foer-vaardvetenskap/vaardetik-med-livskaadningsvetenskap/haestens-och-hundens-betydelse-foer-maenniskors-haelsa-livskvalitet-och-vaelbefinnande.html>

Strömsholm

Ratsatuksen opetuksen koulutukseen keskittynyt Strömsholm on yksi Ruotsin johtavista hevosalan koulutuskeskuksista yhdessä kasvatustoimintaan erikoistuneen Flyingen ja ravialaan sekä islanninhevosiin erikoistuneen Wängenin kanssa. Strömsholmalla on pitkä historia, joka ulottuu 1500-luvulle. Siellä on aikanaan harjoitettu kuninkaan armeijan hevostoimintaa: oriaseman pitoa, hevoskasvatusta sekä ratsukoulutusta. Tänä päivänä Strömsholm tarjoaa hevosalan koulutusta useilla asteilla (lukiosta korkeakoulutason hippologi-tutkintoon) sekä täydennyskoulutusta.

Opettaja Jennifer Alsing esitteli ryhmällemme Strömsholman tallialuetta ja kertoi sen historiasta. Alueella vanha arkkitehtuuri yhdistyy sula-

vasti uuteen. Vanhoja maneeseja sekä talleja on säilytetty ja uudistettu. Uusia talleja ja maneeseja sekä muita tiloja on rakennettu runsaasti. Vanhaan valkoiseen talliin oli toteutettu remontoinnin yhteydessä lannankuljetin, jonka ansiosta karsinat voidaan siivota suoraan karsinakohtaisesta luukusta kuljettimelle. Yhdessä vanhimmistalleista oli päällystetty mukulakivikäytävä sahanpurulla, ja todettu käytössä hyväksi: hiljaiseksi ja nopeaksi siivota. Purua lisätään tarvittaessa, ja vaihdetaan kokonaan kerran vuodessa. Vuonna 2005 avatuissa kahdessa viileässä tallissa hevoset saavat keliolosuhteiden salliessa pään karsinasta suoraan ulos. Karsinat siivotaan normaalisti, lantaa kuitenkin siirretään kuljettimella ylös konttiin. Kahden viileän tallin välissä on niille yhteinen läm-

Strömsholman maisemia.

min rakennus, jossa sijaitsevat hevosten varusteet ja hoitopaikat solariumia myöten. Vuoden 2014 alussa vihittiin käyttöön uusi aktiivipihatto ruokintakioskeineen, jossa asuu hippologiopiskelijoiden opetus- ja kilpahevusia sekä nuoria hevosia. Siellä myös tutkitaan hevosten käyttäytymistä ja oloja.

Strömsholmassa tehtävää tutkimustoimintaa esitteli apulaisprofessori Karin Morgan, jonka ryhmämme tapasi Göteborgissa. Morgan kertoi, että Strömsholmin tutkimuksen raamiohjelma vuosille 2009 – 2014 sisältää neljä teemaa. Ne ovat: 1) hevonen ja ihmiset, 2) hevosienpito, 3) yrittäjäyys ja 4) työympäristö. Hevoset ja ihminen -teema sisältää useita tutkimuskohteita, joihin uusi aktiivipihattokin lukeutuu. Toisena esimerkkinä mainittakoon kolmivuotinen projekti satulan ja istunnan aiheuttaman paineen vaikutuksesta hevosen liikkeisiin.

Lisäksi Gabriella Thorell valmistelee väitöstutkimusta ruotsalaisen ratsastusopetuksen roolin muuttumisesta ja perinteisen armeijatyylisen opetustyylin soveltamisesta nykyoloihin. Sotilaallinen tyyli elää osittain edelleen sen sijaan, että se olisi hävinnyt pitkään rauhan aikaa elä-

neestä Ruotsista jo kauan sitten. Näin ei kuitenkaan ole käynyt, vaikkakin ratsastusopetuksen metodit ovat muuttuneet pedagogisesti nykyihmisten käsityksen mukaisiksi. Huomion arvoista on erityisesti se, että tallikulttuurissa arvostetut käytännölliset taidot eli tehokkuus, järjestys ja vastuunkanto ovat asioita, joita arvostetaan edelleen.

Morgan korosti, että hevosalueiden pohjiin kannattaa investoida. Esimerkiksi aktiivitali-investoinnista kolmasosa meni pohjien rakentamiseen. Toisaalta aktiivipihatto voi olla kokonaisuutena esimerkiksi ratsastuskoululle kustannustehokkain vaihtoehto vanhaa kunnostettaessa tai mikäli tarhatilavaatimukset kasvavat tulevaisuudessa. Morgan painotti myös turvallisuusnäkökulman huomioimista kaikissa hevoisiin liittyvissä toiminnoissa.

Ryhmäläistemme mielestä Suomessakin olisi mielenkiintoista saada tutkittua tietoa ratsastuksenopettajien roolista, opetustyyleistä sekä tallikulttuurin merkityksestä. Myös yliopistotason hevosalan koulutuspuhjan laajentaminen voisi vahvistaa hevosalan asemaa Suomessa sekä lisätä hevosten hyvinvointia.

LINKIT

<http://www.stromsholm.com>

<http://www.slu.se/sv/bibliotek/publicera/sokepsilon/> - opinnäytteitä ja tutkimuksia

<http://www.hastsverige.se/>

Strömsholman vanhan tallin purukäytävä.

Strömsholman uusi aktiivipihatto.

Karin Morgan kertoi Strömsholman tutkimusprojekteista.

Skara Hästland -projekt, Skaran kunta, Green Tech Park

"Ekoteknopoly" Green Tech Park sijaitsee Ruotsin maatalousyliopiston SLU:n kampuksella Skaran kunnassa Länsi-Götanmaalla Vänern- ja Vättern-järvien välissä. Siellä edistetään ympäristöystävälliseksi mainostettua "viherbisnestä", jolla tarkoitetaan muun muassa ekologisten tuotteiden ja tuotantoratkaisujen kehittämistä sekä sellaista luonnonvaroihin nojautuvaa elinkeinotoimintaa, joka noudattaa kestävä kehityksen periaatteita. Toiminta tuo paikalle arvovaltaisia vieraita: myös Ruotsin kuninkaalliset ovat käyneet tutustumassa Green Tech Parkiin.

Green Tech Parkissa ryhmällemme esiteltiin Skara Hästland -projektia, jolla Skaran kunta pyrkii

"Hevos-Ruotsin sydämeiksi" ja elvyttämään alueen maatalouteen kiinnittyvää taloutta. Hankkeen ajatuksena on keskittää Skaraan kaikkien hevosurheilulajien toimintaa luomalla alueelle ensiluokkaiset kilpailu- ja harjoitteluolosuhteet. Tavoitteena on paitsi kansalliset, myös kansainväliset mitat täyttävä hevosurheilukeskus, jossa voidaan tulevaisuudessa järjestää kaikkein korkeimmankin tason hevosurheilukilpailuja.

Alkutuotantosektorin ja siihen liittyvän jalostustoiminnan kekseliäs kehittäminen on Skarassa ja sitä ympäröivällä Skaraborgin entisen läänin alueella elinehto, koska agribisneksen osuus Skaraborgin 15 kunnan taloudesta on yli 27 prosenttia.

- Landsbygdsutveckling
- Attraktionskraft
- Besöksnäring
- Inflyttning
- Arbetstillfällen
- Föreningsliv
- Folkhälsa

- Hästsektorn ger många möjligheter
- Näring, sport och livsstil

Varför satsa mer på hästsektorn utifrån ett kommunperspektiv?

Ja taas kahvitellaan, nyt Green Tech Parkissa.

Joissakin kunnissa maatalouteen liittyy 40 prosenttia tuotannosta ja kahta kolmannesta maapinta-alasta viljellään. Luomutuotannon osuus kokonaistuotannosta on alueella Ruotsin korkein. Green Tech Parkin toimitusjohtaja Pascal Tschibanda vitsailikin, että "alueella on 75 000 asukasta, joista 30 000 on ihmisiä ja loput lehmiä", ja siksi "täällä parempi olla eläin kuin ihminen, koska eläinlääkäreitä on enemmän kuin ihmislääkäreitä." Skaran kunnan asukasluku on noin 18 000.

Yksi esimerkki alueen taloutta elvyttävästä "viherbisneksestä" on paikallisen maataloudesta syntyvää raaka-ainetta hyödyntävä biokaasun tuotanto. Tähän mennessä Skaraborgin alueella on investoitu 60 miljoonaa euroa biokaasun tuotannon kehittämiseen. Tschibanda korosti ruotsalaisten edistyskellisyyttä nestemäisen biodieselin tuotannossa ja visioi, että "vuoteen 2020 mennessä 90 prosenttia paikallisesta liikenteestä kulkee biokaasulla". Tavoitteena on auttaa paikallisia viljelijöitä pienimuotoiseen biokaasun tuotantoon tiloillaan.

Ensimmäiset tulokset ovat Tschibandan mukaan lupaavia: ”Siat haisevat pelloilla vähemmän ja ihmiset taajamissa ovat tyytyväisempiä.” Yleisesti lan-
nan käsittelyyn liittyvät liiketoimintamahdollisuu-
det ovat toimitusjohtajan mielestä monipuolisia ja
monilta osiltaan yhä hyödyntämättä. Skaraborgis-
sa tavoitteena on laajentaa hankkeiden rahoitusta
ja biokaasun markkinoita eurooppalaisella yhteis-
työllä. Tschibandan mukaan huomio suuntautuu
hevosalalle, koska ”Ruotsissa on nyt enemmän he-
vosia [noin 360 000] kuin lehmiä”.

Mikäli Skara Hästland -hanke toteutuu suunni-
tellussa laajuudessaan, biokaasun raaka-aineen
määrä Skarassa kasvaa lähivuosina merkittävästi.
Skaran kunnassa hankkeesta vastaava Louise Al-
bansson Brohede kertoi, että tarkoituksena on ke-
hittää hevoskeskittymää: Axevallan ravirata-alue-
ta sekä sen läheistä Skåltorpin ratsastuskeskusta,
jonne rakennetaan uusi talli ja maneesi. Hankkeen
juuret juontavat vuoteen 1995, jolloin Skaran kun-
ta ja Skaraborgin alueen muut maatalousvaltaiset
kunnat kyllästyivät vaikeuksiinsa: taloudellista pe-
rustaa oli laajennettava samalla, kun kylät tyhje-
nivätkin ja väestö ikääntyi. Skarassa käännettiin he-
vosalan puoleen, koska Skaralla on pitkät juuret
hevostaloudessa ja ruotsalaisen eläinlääkinnän
historiassa sekä saavutettava sijainti. Albansson
– ja tilaisuuteen osallistuva kunnanhallituksen pu-
heenjohtaja Fredrik Nordström – pitivät myönteis-
enä myös sitä, että kunta on tottunut tekemään
yhteistyötä koulutusorganisaatioiden kanssa. Kun-
nan edustajien mukaan kaikki puolueet ovat hank-
keen takana.

Projektihenkilökunnasta Sanna ja Anne Green Tech
Parkin toimitusjohtaja Pascal Tschibandan ja Ska-
ra Hästland -projektivastaavan Louise Albansson
Broheden kanssa.

Hanke etenee vauhdilla. Vuonna 2012 sen tuek-
si laadittiin alustava selvitys hevoselinkeinosta,
minkä pohjalta arvioitiin alan ja skaralaisten tar-
peita suhteessa hankkeen toteuttamiseen. Han-
ketta puoltavana tekijänä korostui muun muassa
sen työllistävyys: esimerkiksi Ruotsin veroviran-
omaisten laskelmien mukaan kymmenen hevos-
ta työllistää yhden ihmisen. Kunnan näkökulmasta
houkuttelevaa hankkeessa ovat myös liitännäis-
elinkeinojen kehittämisen mahdollisuus, matkai-
lu- ja tapahtumapotentiali, vireä yhdistystoimin-
ta ja liikunnan ja virkistystoiminnan myönteinen
vaikutus kansanterveyteen, mikä kaikki tukee
maaseudun elinvoimaisuuden kehittämistä. Siis-
pä seuraavana vuonna käynnistettiin Skara Häts-
landet -organisaation rakentaminen. Skaran kun-
nan lisäksi hankkeen päätoimijat ovat raviseura

Västergötlands travsällskap sekä paikallinen ratsastusseura Skaraorten Ryttarörening. Viime vuonna organisaation jäsenyys avattiin, ja vuodessa jäsenten määrä nousi pariinkymmeneen. Vuonna 2014 aiotaan jatkaa jäsenorganisaatioiden määrän lisäämistä ja huolehtia rahoituspuolelta laajentamisesta.

Vuonna 2014 järjestetään hevosalan festivaali ”Skara Hästifalen”. Albanssonin mukaan se on kaikille hevosalan ihmisille suunnattu vuotuinen tapahtuma, joka pyrkii esittelemään alan koko kirjon yhdessä paikassa. Viime vuonna kävijöitä oli 2000, ja nyt tavoitteena on saada paikalle 5000 kävijää.

Vuoteen 2015 mennessä Axevallan raviradalle sijoittuvaan tapahtumakeskukseen on tarkoitus investoida 40 miljoonaa kruunua (4,5 milj. euroa), ja saman verran käytetään reilun kilometrin päässä sijaitsevan ratsutallin ja maneesin rakentamiseen.

Rahoitus tulee kunnalta, Ruotsin maakäräjäorganisaatiolta Landstingetiltä ja hevosalan säätiöltä. Vuoteen 2020 ulottuvassa visiossa ravipuolelle odotetaan yksityistä rahoitusta sekä sponsoreita yhteensä 140 miljoonan kruunun (15,8 miljoonan euron) edestä. Esitutkimukseen saatiin 430 000 kruunua (runsas 48 000 euroa) EU-rahaa Leader-projektista. Skaran kunta maksaa projektijohtaja Albanssonin palkan. Hankkeessa työskentelee myös luonnonvara-alan konsultti Ewa-Britt Filipsson, joka auttoi vierailumme etukäteisjärjestelyissä.

Ryhmässämme pohdittiin, että tavoitteena Suomessa voisi olla saada kunnat ymmärtämään hevosvostalouden vetovoimatekijät, toimintatavat ja alan merkitys yhteiskunnalle ja ihmisille. Lisäksi tulisi ymmärtää sujuvan yhteistyön merkitys puolin ja toisin.

LINKIT

<http://www.skarahastland.se>

<http://greentechpark.se/>

<http://www.greenregion.eu/>

<http://www.skovdenyheter.se/artikel/66689/hastlandet-i-finskt-fokus>

[http://www.hastmagazinet.com/newsItem.aspx?id=73113&a=Hippolis till Sverige](http://www.hastmagazinet.com/newsItem.aspx?id=73113&a=Hippolis%20till%20Sverige)

Ks. myös video alueen rakentamissuunnitelmista: <http://www.youtube.com/watch?v=MPas4GvKDBE>

Axevallan ravikoulu, Axevallan ravirata, Skara

Skara Hästland -hankkeeseen tutustuminen jatkui vierailulla Axevallan raviradan yhteydessä toimivaan ravikouluun. Se on Ruotsin kärkeä laajalla palveluvalikoimallaan.

Hippologi Jannike Almsgård kertoi, että ravikoulussa kursseja järjestetään kaikenikäisille ja -tasoisille kiinnostuneille, niin lapsille ja senioreille kuin miehille ja naisillekin. Tarjonnassa on myös raviratsastus- eli montékursseja. Vierailumme aikana perjantaina iltapäivällä alkoi ravikoulun kurssi, johon osallistui viisi 35 – 55-vuotiasta miestä. Ravikoulujen hinta osallistujille on huokea. Kurssien suosiota kuvaa se, että lähes kaikki osallistujat haluavat jatkaa koulutusta viiden kerran johdantokurssin jälkeen. Aloittelijoiden kursseilla on mah-

dollista aloittaa niin sanotuilla tandem-kärriillä, mikä lisää uusien elämysten ja ajo-oppien mahdollisuutta oppilaille. Alkeisryhmien ajoryhmien aikana paikalla on kahdesta kolmeen ohjaajaa, edistyneempien kurssilla tarvitaan vain yksi ohjaaja. Almsgård kertoi, että raviurheilun keskusjärjestö vakuuttaa kurssilaiset. Turvallisuuden edistämiseksi alueen ravivalmentajat pidetään ajan tasalla siitä, milloin ravikoulun ryhmät ovat liikkeellä. Ravikoulun hevoset työskentelevät noin neljä päivää viikossa.

Axevallan ravikoululla on käytössä kahdeksan ponia (shetlanninponeja ja russeja) sekä neljä lämminveristä ravihevosta. Osa poneista ja hevosista kilpailee, myös kokeneempien kurssilaisten

Axevalla Travskola.

ohjastamina. Axevallan ravikoulu on palkittu myös valtakunnallisesti.

Almsgård esitteli ryhmällemme siistejä ja ammattimaisesti toimivia tiloja, joissa toimivat hyvässä yhteistyössä sekä ravikoulu että Uddetorpin luonnonvara-alan hevoslukio. Esimerkiksi hevosia ja hevosten liikuttajia lainataan puolin ja toisin tarvittaessa. Koska tallilla käy paljon erikäisiä lapsia ja aikuisia, varusteiden ja hevosten tunnistusmerkintöihin on kiinnitetty erityishuomiota. Jokaisen ponin karsinan ovesa oli kuva tunnetusta sarjakuvahahmosta tai vastaava tunniste, jonka perusteella kyseisen ponin varusteet löytyvät varustehuoneesta, mikäli eläimen nimi sattuu unohtumaan.

Axevallassa käy myös erityisryhmiä, vanhuksia sekä koululais- ja lastentarharyhmiä. Eläkeläisille on omia toimintapäiviä etenkin ravien yhteydessä. Hevoset ja talliyhteisö auttavat esimerkiksi yksinäisiä vanhuksia tuntemaan itsensä tarpeelliseksi ja osaksi yhteisöä. Erityisryhmät kohtaavat hevoset omana itsenään – hevonen ei syrji. Myös ravikoulua käyvien lasten vanhemmat on otettu

LINKIT

<http://www.axevallatravskola.se>
www.ungatravet.se

Axevalla Travskola.

huomioon. Tallin yhteydessä on siisti kahvio, jossa voi seurata raveja televisiosta ja lukea lehtiä.

Ryhmässämme todettiin, että Suomessa olevat muutamat ravikoulut on toistaiseksi suunnattu lähinnä lapsille. Matala kurssien hintataso takaisi kaikille mahdollisuudet osallistua hevosharastukseen. Kurssitarjontaa voisi laajentaa aikuisille ja myös montékursseja voitaisiin järjestää. Lisäksi senioreiden, erityisryhmien ja lasten koulu- ja tarharyhmien mahdollisuutta päästä talleille hevosten pariin tulisi lisätä merkittävästi. Hevosalueiden ulkonäköön ja oheispalveluihin – kuten kahvioon – tulee kiinnittää huomiota viihtyvyyden vuoksi.

Skaraortens Ryttarförening, Skålltorp

Skara Hästlandet -hankkeeseen osallistuvan SoRF-ratsastuskoulun hallitukseen kuuluva Monica Andersson esitteli ryhmällemme ratsastusseuran nykyisiä talleja, maneesia ja muita alueita. Vuodesta 1947 toimineen seuran uuden tallin ja maneesin rakentaminen on tarkoitus aloittaa pian. Andersson vahvisti aiemmin saamamme tiedon, että investoinnin kokonaisbudjetti on 40 miljoonaa kruunua. Talli on yhteydessä Axeval-lan ravirataan, jonne on noin kilometrin etäisyys hevosreittiä pitkin. Talleissa asuu tällä hetkellä 22 hevosta, joista 10 on yksityisiä ratsuja ja loput ratsastuskoulun käytössä. Laajennuksen jälkeen tallitilaa on 40 hevoselle.

SoRF on kunnan virallinen yhteistyöratsastuskoulu. Anderssonin mukaan tämä tarkoittaa sitä, että sen omistaa ratsastusseura, jolle kunta on myynyt alueen ja tilat nimellisellä yhden kruunun summalla. Lisäksi kunta tukee seuran toimintaa noin 2200 eurolla vuodessa. Kunnan sosiaalitoimi lähettää nuorisokodissa tai muuten hankalassa elämäntilanteessa olevia nuoria ratsastuskouluun. Kolmen kokoaikaisen työntekijän lisäksi ratsastuskoulu työllistää kaksi pitkäaikaistyöntöntä, joiden palkan puolen vuoden ajan maksaa työvoimatoimisto.

Monica Albansson esitteli Skaraortens Ryttarföreningin toimintaa, tiloja ja suunnitelmia.

SoRF-ratsastuskoululla osa poneista asuu vielä pilttuissa.

LINKIT

<http://skaraortensrf.se>

<http://www.youtube.com/watch?v=MPas4GvKDBE>

Ratsastuskoulussa käy 230 ratsastajaa viikossa, sekä aikuisia että lapsia. Heistä 90 prosenttia on naisia tai tyttöjä. Ratsastustunnin hinta on 180 kruunua (20 euroa) ryhmässä, jossa ratsastaa kahdeksan aikuista. Pienryhmätunti maksaa 320 kruunua (36 euroa). Tunteja on yleensä kuusi päivässä. Pay & jump -tyylisiä harjoituskilpailuja järjestetään kerran kuukaudessa. Anderssonin mukaan ne ovat hyvin suosittuja. Kilpailujen yhteydessä toimii kahvila. Andersson arvioi, että omilleen päästäkseen ratsastuskoulun on tuotettava 120 000 kruunua (13 500 euroa) kuukaudessa.

Lahjakkaille nuorille, joilla ei ole varaa omaan hevoseen tai kilpailutoimintaan, järjestetään stipendijä, joiden avulla he pääsevät harjoittelemaan valmennuksessa kerran kuukaudessa. Mukaan pääsee 30 henkilöä. Valmennus sisältää myös psyykkistä valmennusta sekä muun muassa ohjeita terveelliseen elämäntapaan ruokavaliota ja oheisharjoittelua myöten.

Ryhmässämme oltiin sitä mieltä, että Suomessa ratsu- ja ravi-ihmiset voisivat yhdistää voimansa ja rakentaa yhteistyökuvioita monella tapaa. Kunnat voisivat tarvittaessa tukea ravikoulu- ja ratsastustunteja, jotta hintataso sallisi kaikkien halukkaiden päästä hevosurheilun pariin. Kuntien tulisi osallistua erityisesti hevosurheilukeskusten toteuttamiseen. Lisäksi taitavia ratsastajia, joilla ei ole omaa hevosta tai harjoitusmahdollisuuksia, voisi tukea stipendein ja kannustuspalkinnoin joko suoraan tai yhdistysten kautta.

Hästnäringsens Nationella Stiftelse (HNS)

Göteborgissa kuulumme kansallisen hevosalan säätiön HNS:n edustajan Anahita Arain esitelmän säätiön toiminnasta.

HNS edistää ruotsalaisen hevosalan ja -elinkeino toimintaedellytyksiä kansallisella tasolla. Näiden edunvalvontatehtävien lisäksi HNS vastaa ruotsalaisen koulutusjärjestelmän kehittämisestä hevososalalla ja hallinnoi osaltaan hevosalan pääkoulutuskeskuksia Strömsholmaa (ratsastus), Flyingeä (ratsukasvatus) ja Wångenia (ravi ja islanninhevoset). Koulutus ulottuu lukiosta yliopistotasolle saakka. Lisäksi järjestetään erilliskursseja. HNS ottaa toiminnassaan huomioon ruotsalaisen hevosalan yhteistyöelimen HRR:n (Hästnäringsens representationsråd) näkemykset.

Arviomme mukaan HRR vastaa lähinnä Mahdollisuuksien hevonen -työryhmää Suomessa muutamia poikkeuksia lukuunottamatta.

Arain mukaan Ruotsin koko hevosalan yhteenlaskettu liikevaihto on 48 miljardia kruunua (5,4 miljardia euroa). Siitä ravi- ja laukkakilpailujen hevosvedonlyönti tuo suurimman osan. Täten vedonlyönnin liikevaihto yhdessä poliittisten päätösten kanssa vaikuttaa oleellisesti hevosalan talouteen. Hevoset ja sen liitännäistoiminnot ovat Ruotsissa neljänneksi suurin tulonlähde maanviljelijöille.

Myös HNS:n toiminta on riippuvainen hevosvedonlyönnin tuotoista, eli organisaation rahoitus

HNS Anahita Arai

tulee hevosvedonlyöntiyhtiö ATG:lta. ATG (Aktiebolaget Trav och Galopp) vastaa lähinnä Suomen Hippoksen tytäryhtiö Fintoto Oy:tä. HNS:n vuosisbudjetti on 47 miljoonaa kruunua (5,31 miljoonaa euroa). Summa jakautuu seuraavasti: koulutus 30 miljoonaa kruunua, nuorisoprojekti Youth 6 miljoonaa, ratsastuskiinteistöt (Strömsholm, Flyinge ja Wången) 5 miljoonaa sekä kehityshankkeet 6 miljoonaa kruunua.

HNS:n vuoteen 2020 ulottuvassa "Hästnäringen 2020"-visiossa kasvu- ja kehitystavoitteet on muotoiltu seuraavasti: 1) hevosala voittaa erilaisuudet ja vastakkainasettelut, 2) hevosala on houkutteleva työmarkkina kaikille, myös erityisryhmille, 3) hevosala on silta kaupungin ja maaseudun välillä ja 4) hevosala on areena nuorille sekä johtajuus- ja kompetenssikoulutukselle, 5) hevosala tukee kansanterveyttä sekä 6) hevonen symboloi tämän päivän maaseutua.

Arai havainnollisti visiota yhden ruotsalaisen hevosalan haasteen, kaupungistumisen, näkökulmasta. HNS:n viesti hevosalan mahdollisuuksista poliitikkojen suuntaan on, että hevosala voi toimia siltana maaseudun ja kaupungistuvien alueiden välillä, työllistää ja tarjota nuorille ja erityisryhmille kohtaamispaikkoja. Vaikutus kansanterveyteen syntyy liikuttamalla, kuntouttamalla ja lievittämällä kiireiseen urbaaniin elämäntapaan liittyvää stressiä. HNS:n monikulttuurisuutta edistävä kanta on, että hevosalaan kuuluva yhteisöllisyys eheyttää rauhaa ja voimaantumista tarvitsevia ihmisiä ikään, suku-

puoleen, etnis-kulttuuriseen taustaan tai muuhun tekijään katsomatta. HNS:n visiossa hevoset ja hevosalan ihmiset ovat yleisesti ottaen hyviä kouluttamaan ihmisiä. Arain mukaan Ruotsissa muut urheilujärjestöt ovat ottaneet ratsastajainliitolta oppia nuorten johtajuuskoulutuksen toteuttamiseen.

Arain mukaan hienoisia hankaluuksia aiheuttaa se, että Ruotsissa ei ole yhtä yhtenäistä hevosrekisteriä, joten hevosten tarkkaa lukumäärää ei tiedetä. Arviolta hevosia on 360 000. Tämä tarkoittaa, että Ruotsissa on hevosia kolmanneksi eniten asukasluvuun suhteutettuna koko Euroopassa (1 hevonen 39 ihmistä kohden; eniten on Islannissa). Ratsastajia Ruotsissa on puoli miljoonaa. Esitelmässä kuulemamme luvut viestivät hevosalan potentiaalista ja tukevat HNS:n pitkän ajan tavoitteiden edistämistä. Mikäli HNS:n visio toteutuu, vuonna 2020 Ruotsissa on 400 000 hevosta ja "kaikilla halukkailla on oma hevonen ja kaikille Ruotsissa kasvatetuille hevosille on ostaja." Kasvatusta tukemaan käynnistettiin muun muassa Horses made in Sweden -projekti HNS:n jalostusvaliokunnan johdolla kaksi vuotta sitten (ks. alla olevat linkit HNS:n muista meille esitellyistä projekteista).

Yhtenä yhä tärkeämpänä teemana Arai nosti esille hevosten teurastamisen. Teeman herkkyyttä ruotsalaisessa yhteiskunnassa kuvaa se, että asiaa keskusteluun nostava hanke oli nimettävä Horse Life -hankkeeksi teurastamisesta, lihan tuotannosta ja kuolleiden hevosten käsittelystä

suoraan puhumisen sijasta. Tällä hetkellä hevosenlihaa tuodaan Ruotsiin 400 000 tonnia vuodessa, erityisesti Meksikosta. HNS pitää tätä kesämättömänä ja on huolissaan alkuperältään pohjoisamerikkalaisen tuontilihan puhtaudesta. Siksi HNS esittää, että Ruotsissa pitäisi tulevaisuudessa syödä ruotsalaista hevosenlihaa. Tällä hetkellä monet ruotsalaisista teurastamoista eivät ota vastaan hevosia ja niissä pelätään hevosenlihäjälkien joutumista muun lihan tuotantoketjuun. Tämän vuoksi ruotsalaisia hevosia on

kuljetettava kuolemaansa pitkiä matkoja, jopa ulkomaille asti. Horse Life -hanke etsii asiaan kestäviä ratkaisuja.

Ryhmässämme todettiin, että Suomessa hevoset ovat yhdessä rekisterissä, mikä on maailmalla ainutkertaista. Suomi voisi siksi harkita rekisterijärjestelmänsä tarjoamista ulkomaille. HNS:n lannanpolttoprojektin tekeillä oleva raportti ja teurastusprojektin myöhemmät tulokset herättivät uteliasta odotusta.

LINKIT

<http://nshorse.se/>

- Upplev häst -hanke, jossa tutustutettiin 6000 lasta ja nuorta hevosiin

<http://nshorse.se/ungdom-2/upplev-hast/>

- Det smarta hästfodret -hanke, jossa edistetään kotimaisen nurmirehun käyttöä

<http://www.slu.se/sv/institutioner/husdjurens-utfodring-varld/nyheter/2013/9/det-smarta-hastfodret/> (lataa opas maksutta linkistä)

<https://www.atg.se/>

Lerumin kunnan ratsastusreitistö / Ridvägsfrämjandet Lerum

Göteborgissa kuulumme myös esitelmän siitä, kuinka Lerumin kunnassa Länsi-Götanmaalla on haluttu satsata turvallisiin ja kestäviin ratsastusmahdollisuuksiin vuodesta 2005. Reittiasioissa aktiivisen Ridvägsfrämjandet-yhdistyksen puheenjohtaja Karin Blomberg ja sihteeri Therese Sanstedt kertoivat ryhmällemme sujuvasti toimivasta yhteistyöstä Lerumin kunnan kanssa.

Lerumin kunta on investoinut ratsastusreiteihinsä pitkäaikaisen näkökulman huomioon ottaen: ratsastusreitit on rakennettu kestäviksi ja ne ovat osa liikennesuunnittelua. Kasvava autojen ja moottoripyöräilijöiden määrä yhteiskunnassa tietää haasteita hevosille, joten Blombergin ja Sanstedtin mielestä ratsastusteiden suunnitte-

luun kannattaa kiinnittää entistä enemmän huomiota. He kertoivat, että myös maanomistajien kanssa on päästy sopimuksiin, vaikka heidän asenteensa toisinaan aiheuttaakin päänvaivaa.

Lerumiin on rakennettu yhdeksän ratsastustietä vuosina 2007 – 2013. Ratsastustiet on merkitty kunnan karttoihin, joista ilmenee, että tiet yhdistävät eri ratsastusreittejä ja ovat pituudeltaan 600 metristä 2,4 kilometriin. Mukaan mahtuu myös 700 metrin pituinen ”laukkasuora”, joka maksoi 800 000 kruunua (90 000 €). Radan esitutkimus, jota museoviranomainen (Museiverket) edellytti, maksoi 100 000 kruunua (noin 11 000 €). Kunta haluaa nykyisin satsata perusteelliseen pohjatyöhön, jotta ratsukoille saadaan

Ridvägsfrämjandet Lerum.

käyttöä kestävät reitistöt. Tämä opittiin ensimmäisestä reitistä, joka rakennettiin kevyemmin, ja sitä jouduttiin uusimaan jo muutaman vuoden käytön jälkeen.

Uusin investointi Lerumissa on valaistus kahden kilometrin ratsastuspolulle. Liiketunnistimilla toimiva valaistus on toteutettu kunnan teeman eli kestävä kehityksen ja ympäristöystävällisyyden mukaisesti aurinkokennoin. Teitä on rakennettu yhtä aikaa laajenevan kunnallistekniikan kanssa rakentaen reitit kulkemaan kunnallistekniikan päälle. Lisäksi vanha, käyttämätön 10–20 kilometrin pituinen rautatien pohja muutettiin sekä ratsastukseen että pyöräilyyn sopivaksi. Pyöräilijöiden osuus on asfaltoitu, ratsukot kulkevat hiekkapinnalla.

Ridvägsfrämjandet-yhdistys on edistänyt asiaansa systemaattisesti, ja panostanut näkyvyyteen sosiaalisessa mediassa ja lehdissä. Se on analysoinut tarkasti, kuinka poliitikot toimivat – etenkin vaalivuosina. Yhdistyksen näkemyksen mukaan poliitikot pitää saada vakuuttuneiksi siitä, että on olemassa todellista halua panostaa ratsastusreitteihin. Lisäksi poliitikot arvostavat nopeasti omaksuttavia numerotietoja esimerkiksi hevosten lukumäärästä, työllistävyydestä, taloudellisesta vaikuttavuudesta ja vaikutuksesta kansanterveyteen. Hevosihmisten on totuttava selittämään harrastuksensa ja hevosten erityispiirteitä. Yhdistys on edustajiensa mielestä saanut oikeat ihmiset toimintaan mukaan. Se yrittää saada mukaan eri puolilta paikkakuntaa olevia ihmisiä, koska ”kaikkia kiinnostavat eniten oman

Ridvägsfrämjandet Lerum.

välittömän lähialueen ratsastusreitistöt”. Hevosväen ja kunnan välille on saatu toimiva dialogi muun muassa siksi, että vaikka kunnanjohtaja ei ole hevosihminen, hän on ymmärtänyt hevosalan erityisluonteen ja vaatimukset. Tasa-arvoa arvostavan Ruotsin tapaan kunnassa pidetäänkin tärkeänä, että tytöt saavat turvallisesti ratsastaa asianmukaisilla ratsastusreiteillä – saavathan pojat harrastaa jääkiekkoa turvallisesti jäähalleissa.

Yhdistyksen edustajien mielestä menestys hevosreitistöjen rakentamisessa perustuu kolmeen asiaan: sitoutuneisiin aktiiveihin, hyvään kommunikaatioon virkamiesten ja poliitikkojen kanssa sekä positiivisella asenteella varustettuihin maanomistajiin. Haasteena asialleen yhdistyksen edustajat pitävät sitä, että hevosihmiset ovat tottuneet selviämään ilman apuakin. Lisäksi aktiivisista jäsenistä on pulaa, vaikka toisaalta yhdistys on pystynyt hyvin edustamaan alueensa hevosihmisiä.

Ryhmässämme keskusteltiin siitä, että vastavia ratsastusreittejä ja kuntien kanssa on useissa muissakin kunnissa Ruotsissa. Myös Suomessa pitäisi rakentaa ratsastusreittejä, jotta harrastus olisi turvallista. Lisäksi ratsastustiestön tulisi olla osa liikennesuunnittelua. Kunta voisi myös antaa starttirahaa yhdistysten kehitystoimiin. Ridvägsfrämjandet Lerum sai aikanaan kunnalta puoli miljoonaa kruunua (56 500 euroa) toimintansa aloittamisvaiheessa. Nykyisin Lerumissa, jossa toiminta on laajentunut, ratsastusreittien kehittämisestä vastaa kunnassa liikunta- ja urheilutoimesta vastaava henkilö. Tämä tuntuu järkevältä, koska projektit ovat suuria ja vievät aikaa esiselvityksineen (jopa 10 vuotta). Lisäksi kunnan toimintaa ohjaavat säädökset on otettava huomioon kaikissa hankinnoissa (Ruotsissa LOU-laki, Lagen om offentlig upphandling).

LINKIT

<http://www.ridvaglerum.se>

Göteborg Horse Show ja Eurohorse -messut

Matkan lopuksi seurasimme Göteborgissa maailmancupin osakilpailuja sekä este- että kouluratsastuksessa.

Lauantaina kouluratsastuksen Grand Prix -vapaaohjelman voitti Saksan Jessica von Bredow-Werndl hevosellaan Unee BB (81,350 %).

Lauantain 155 cm:n Gothenburg Trophy -luokassa pääsimme seuraamaan ruotsalaiskatsojien villiä tuuletusta, kun luokan voitti heidän suosikkinsa Emma Emanuelsson hevosellaan Titan. Emanuelsson oli ainoa, joka selvitti uusintaradan ilman vir-

hepisteitä. Uusintaan osallistui kuusi ratsukkoa.

Sunnuntaina maailmancupin 160 cm:n pääluokan voitti Belgian Nicola Philippaerts tammallaan Donatella N. Jännittävään uusintaan osallistui kymmenen ratsukkoa, joista kolme edusti Ruotsia. Philippaerts voitti saksalaisen Marcus Ehningin / Plot Blue kahden sekunnin sadasosan aikaerolla.

Göteborgin messukeskuksessa ja Scandinavium-hallissa järjestetyn Horse Shown expo-alueella oli pohjoismaiden suurin hevosalan messutapahtuma EuroHorse. Täällä saimme paitsi matkalaukun täytettä, myös tietoa ja uusia ideoita hevostoiminnan kehittämiseksi Suomessa.

Yleinen näkemys ryhmässämme oli, että oli mukava rentoutua uusien tuttavuuksien ja kiinnostavan asian parissa. Tällaiset ammattimatkat tarjoavat oivan mahdollisuuden verkostoitua hevosalan toimijoiden kesken, ja monia vinkkejä vaihdettiin runsaasti reissun aikana. Mukana oli kuntapäätäjien lisäksi hevosalan toimijoita, muun muassa yhdistysaktiiveja ja opettajia. Vuoropuhelu osapuolten välillä kirkasti erilaisia kokemuksia, toimintatapoja ja ajatusmalleja. Yhteistyö on avainasana kaikille. Ja hevoset.

LINKIT

<http://www.gothenburghorshow.com>

Lähtölistat ja tulokset:

<http://www.gothenburghorshow.com/in-english/startlists-and-results/>

<http://www.eurohorse.se>

<http://www.emmaemanuelsson.se/>

<https://www.atg.se/>

Ryhmä.